

Een vrouw of man 'van vlees en bloed'

Onlangs had ik het jaarlijkse overleg met de 'notariële' hoogleraren. We bespraken hoe de opleidingen kunnen voorsorteren op de notaris van de toekomst, die van pakweg over vijftien jaar. Mij werd gevraagd hoe die notaris eruit ziet. Laat ik eerlijk zijn: ook ik heb geen glashelder beeld voor ogen. Een ding weet ik zeker: het zal nog steeds een vrouw of man 'van vlees en bloed' zijn. Robotisering zal, daar ben ik wel van overtuigd, in ons vakgebied niet de menselijke notaris kunnen vervangen. Dat heeft alles te maken met de door onze kernwaarden (onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit) opgebouwde, zeer grote waarde: het

vertrouwen. Onze dienstverlening en de waarde daarvan bestaat voor een heel groot deel uit het vertrouwen dat het publiek in ons stelt. Dit vertrouwen heeft alles te maken met persoonlijke interactie. Je bouwt geen vertrouwen op met een website of een intelligent Q&A-systeem. Vertrouwen schenk je aan een persoon die zich oprecht geïnteresseerd en betrokken toont, die je adviseert, beschermt en problemen voorkomt.

VERSCHUIVING

Maar die notaris van 2030 leeft en werkt in een verdergaande gedigitaliseerde samenleving, waardoor ambachtelijke werkzaamheden rond onze praktijkvoering voor een steeds groter gedeelte worden weggenomen. Gedigitaliseerde processen in bijvoorbeeld de reguliere vastgoedpraktijk zullen minder arbeidsintensief worden, met grote consequenties voor de bemensing van onze kantoren. Maar zie digitalisering niet als enkel een bedreiging; het biedt ook vele kansen. In de vastgoedpraktijk zal er een verschuiving optreden van notarieel handwerk, naar meer en meer informatie- en advieswerk. Denk aan het verrichten van een uitgebreide *due diligence* voor een verkoper en het juridisch valideren van een digitale koopovereenkomst voordat deze digitaal getekend kan worden. Werkzaamheden waarmee de notaris juist in het vastgoedproces – meer dan nu – zijn toegevoegde waarde kan tonen.

INSPANNINGEN

Sprekend over deze notaris van de toekomst hadden we het ook over wederzijdse inspanningen die nodig zijn om de aantrekkelijkheid van het ambt niet alleen te borgen maar ook uit te dragen, te versterken en, hetgeen afbreuk doet aan die aantrekkelijkheid, aan te pakken. Natuurlijk dragen de universitaire opleidingen hieraan bij. Maar ook wijzelf hebben hierin een grote verantwoordelijkheid. Uit

het notarissenonderzoek in 2015 blijkt dat we twee facetten van ons werk heel aantrekkelijk vinden: het juridisch-vakinhoudelijk en probleemoplossend bezig zijn en het persoonlijk contact met onze klanten en het hen informeren en adviseren. We moeten zelf als notariaat dát enthousiasme voor ons vak verder uitdragen, dat moet veel meer in de samenleving worden gezien. Pas dan wordt het ook gezien door scholieren en studenten die voor hun studiekeuze staan.

We moeten ons wel realiseren dat uit het Groot kandidatenonderzoek in 2014 wel punten van zorg naar voren kwamen over die aantrekkelijkheid. Daarom moeten we niet alleen beroepstrots uitstralen naar buiten, maar ook binnen onze kantoren onze medewerkers stimuleren en enthousiasmeren. Kandidaat-notarissen moeten ruim de gelegenheid krijgen zich bij te scholen en te ontwikkelen. Zij vormen een belangrijk onderdeel van de notariële onderneming, het is dan ook goed hen daarbij te betrekken en nadrukkelijk te stimuleren mee te doen aan activiteiten en bijeenkomsten zoals die in ons ordeverband plaatsvinden. Het is van groot belang dat juist zij meepraten over de toekomst en aantrekkelijkheid van ons notariaat.

FLEXIBEL HERINTREDEN

In het hooglerarenoverleg kwam ook aan de orde dat zo weinig kandidaat-notarissen die tijdens de crisisjaren zijn uitgestroomd, nu hun weg terugvinden in het notariaat. Voor zover regelgeving, als bijvoorbeeld de 21-uurseis, daarbij belemmerend werkt, zullen we ook als orde en beroepsgroep moeten overwegen deze regelgeving aan te passen. Flexibeler herintreden is voor de komende generaties kandidaat-notarissen veel vanzelfsprekender dan voor de huidige generatie notarissen. De huidige en komende generaties van jonge werknemers op de arbeidsmarkt hebben niet de behoefte aan die baan voor het leven, dit wordt links en rechts geschreven en is ook mijn overtuiging. Onze jonge kandidaat-notarissen zullen daarop geen uitzondering vormen.

VERANTWOORDELIJK

Kortom, opleidingen, (kandidaat-)notarissen en ook de KNB, we zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de aantrekkelijkheid van ons ambt. Daarbij hoort een qua grote, samenstelling en kwaliteit goed geformeerde beroepsgroep die de toekomst en het beroep dat daarin op ons gedaan zal worden, aankan. ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB